

Åtagande 2009-2012

Uppsala Vård och bildning

Förskoleverksamheten

2009-02-12

Innehållsförteckning

Uppdragsbeskrivning	3
6 Uppdrag – Inriktningsmål	5
7.1 Förskoleverksamhet för barn som placerats efter beslut av barnomsorgsadministrationen	6
7.2 Uppdrag – omsorg på obekvämt arbetstid	12
7.3 Uppdrag Jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslång lärande (strukturersättning)	13
7.4 Uppdrag öppen förskola/tidig stöd	13
7.5 Uppdrag lokaler	14
7.6 Uppdrag datorstöd	15
8.2 Uppdrag förskoleverksamhet för barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling	16
8.3 Uppdrag modersmålsstöd	18
9 Uppdrag uppföljning	21
10 Uppdrag redovisning av åtagande för 2009-2012	22
Åtagande	
5 Åtagande för vård och bildning	4
6 Åtagande inriktningsmål	6
7.1 Åtagande för barn som placerats efter beslut av barnomsorgsadministrationen	8
7.1 Förtydligande av åtagandet	10
7.2 Åtagande omsorg på obekvämt arbetstid	12
7.3 Åtagande Jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslång lärande (strukturersättning)	13
7.4 Åtagande öppen förskola/tidig stöd	14
7.5 Åtagande lokaler	15
7.6 Åtagande datorstöd	15
8.2 Åtagande förskoleverksamhet för barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling	16
8.3 Åtagande modersmålsstöd	19
9 Åtagande uppföljning	21
10 Åtagande redovisning av åtagande för 2009-2012	22
Organisationskiss	23

UPPDRAG OCH ÅTAGANDE för förskoleverksamheten inom Uppsala Produktion Vård och bildning

Uppdragsbeskrivning

1 Tidsperiod

2009-01-01 – 2012-12-31

2 Styrdokument

Utgångspunkten för styrningen är det kommunala självstyret. Kommunens uppdrag och skyldighet är att prioritera så att Uppsala kommuns förskoleverksamhet uppnår målen enligt de nationella styrdokumenterna. Detta innebär att kommunen alltid ska följa de nationella styrdokumenterna, men äger rätten att prioritera utvecklingsområden för att nå bästa möjliga måluppfyllelse. Styrdokument är Skollagen, Läroplan för förskolan (Lpfö98) och övriga relevanta lagar och förordningar, Skolverkets föreskrifter och allmänna råd och kommentarer, Inriktning, verksamhet och ekonomi 2009 – 2012 (IVE), Uppsala kommuns skolplan, Uppsala kommuns planer, policyer och program, Uppsala kommuns reglementen, Barn- och ungdomsnämndens uppdragsplan 2009 – 2012.

3 Kommunfullmäktiges hållbarhetspolicy

Inriktningsmål:

- Uppsalaborna är delaktiga i samhällsutvecklingen och har förtroende för demokratin
- Uppsalaborna har arbete
- Uppsalaborna känner sig trygga
- Uppsalaborna är jämställda
- Uppsalaborna har ett hälsosamt liv
- Uppsala bidrar till att hindra klimatförändringen
- Uppsala har ett bra företagsklimat

4 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges hållbarhetspolicy

Förskolan ska medverka till långsiktiga och hållbara strukturer:

- för samverkan mellan pedagogisk verksamhet (förskola/skola), fritid och socialtjänst
- för inkludering av människor i utanförskap
- för planering av goda livsmiljöer för barn och ungdom
- för utveckling av stadsdelar

5 Uppdrag och åtgärder utifrån nämndens uppdragsplan

- Förskolans vardag ska vara en stödjande fysisk, psykisk och social miljö för hälsa och utveckling och ska särskilt uppmärksamma barns kostvanor och behov av fysisk aktivitet.

- Alla förskolor ska ha ett systematiskt kvalitets- och utvecklingssystem utifrån läroplanens mål.
- Samtliga förskolor ska ha likvärdiga villkor.
- Skolverkets allmänna råd om barngruppsstorlek och personaltäthet ska vara vägledande för förskoleverksamheten.
- Förskolans 5-års verksamhet ska anordnas i grundskolans lokaler där det är möjligt. De olika verksamheterna ska integreras på ett sådant sätt att det främjar barnens utveckling och lärande.

5 Åtagande för vård och bildning

Förskoleverksamheten åtar sig ovanstående uppdrag med följande avvikelser:

- Förskoleverksamheten strävar efter att erbjuda likvärdiga villkor.
- Skolverkets allmänna råd om barngruppsstorlek och personaltäthet är vägledande men med de ekonomiska ramar som ges kan de enbart vara en ambitionsnivå. Se vidare under p 7.
- Där förskolans verksamhet ska anordnas i skolans lokaler krävs en anpassning av lokalerna så att förskoleverksamhet 3-5 år kan bedrivas.

Sammanfattningsvis erbjuder förskoleverksamheten barnen en trygg, stimulerande och lärorik vardag genom att arbeta efter läroplanens barnsyn – se barnet som kompetent, se varje barns individuella behov och ha ett förhållningssätt där alla barn är välkomna. Verksamheten organiseras så långt möjligt i mindre barngrupper under del av dagen. På så sätt skapas en för alla barn gynnsam miljö för utveckling och lärande. Arbetet sker i nära samverkan med föräldrar.

Inom- och utomhusmiljöer är anpassade efter barns behov av lek och rörelse. En stor del av den dagliga verksamheten förläggs utomhus där många fysiska aktiviteter sker. Förskolorna följer den utifrån ett näringsperspektiv framtagna matsedeln. Specialkost erbjuds.

Samarbete med grundskolan finns med en framtagen struktur för övergång från förskola till grundskola. Förskoleverksamheten deltar i en dialog med grundskolans medarbetare för en trygg övergång och för att verksamheterna ska integreras på ett sådant sätt att det främjar barns utveckling och lärande.

Barnsäkerhetsronder genomförs årligen där brister uppdagas och åtgärdas. Olyckor och tillbud rapporteras i systemet Marshplus. I likabehandlingsplanen definieras trygghet som bl a frihet från kränkning. Förskolorna anger i sina planer hur man arbetar för att förebygga mobbning.

Förskolan arbetar med hållbar utveckling ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Ett projekt pågår, kallat Humlor, bl a genomförs inspirationsdagar och kompetensutveckling för förskolepersonal. Målet är att utöka antalet certifierade förskolor för Grön flagg och Skola för hållbar utveckling.

Ett fortlöpande arbete pågår för att öka medarbetarnas medvetenhet om flickors och pojkars roller i syfte att motverka traditionella könsmonster.

Ett utvecklingsarbete pågår för att skapa en förskola för kulturell likabehandling – en mångfaldens förskola. Förskolan ska vara en plats för alla, oavsett bakgrund, tillhörighet och framtidsmål. Pilotprojekt har startats i förskolorna i Gottsunda och Löten/von Bahr.

I utvecklingsarbetet ingår återkommande träffar med ledningen, nätverksträffar, samtalsteman på arbetsplatsträffar i syfte att granska sina egna uppfattningar och förhållningssätt. Exempel på teman som diskuteras är mångkultur, kulturell identitet, kommunikation med föräldrar. I arbets-sätten ska rymmas en balans mellan det allmängiltiga där alla barn inkluderas och det individu-ella. Likabehandling ska vara något konkret och vardagligt.

Under år 2008 har utbildning genomförts i HBT-frågor för medarbetare inom öppna förskolorna samt deras lokala samarbetspartners i det familjecentrerade arbetet. Syftet är att kunna möta nya familjekonstellationer på ett professionellt sätt.

Förskoleverksamhetens kvalitetssystem utgår från tolkning av Lpfö98 och uppdraget. Ett gene-rellt åtagande formuleras vilket utgör underlag för enheternas åtagande.

6 Uppdrag - Inriktningsmål

Förskolan ska erbjuda en god kvalitet. Barn i behov av särskilt stöd samt barn med annat mo-dersmål än svenska ska särskilt uppmärksammas.

Effektmål	Indikator/Mätetal/ Utgångsläge	Plan 2009	Plan 2010	Plan 2011	Plan 2012
På samtliga förskolor ska i barnen-käten tillfrågade barn (åldrarna 4-5 år) svara att det är roligt i försko-lan.	Andelen i barnenkäten tillfrågade barn (åldrarna 4-5 år) som svarar att det är roligt i förskolan. <i>Resultat 2007: 73 % (ur-val)</i>	77 %	78 %	79 %	80 %
På samtliga förskolor ska föräld-rarna i föräldraenkäten instämna i att de känner till vad deras barns förskola vill med sin verksamhet. (Som instämna räknas minst 4 på en 5-gradig skala). Mätning sker vartannat år.	Andelen föräldrar som i föräldraenkäten instämmer i påståendet ”Jag känner till vad mitt barns förskola vill med sin verksamhet”. <i>(2007: 71%)</i>		100 %		100 %
Effekten av åtgärdsprogram för barn i behov av särskilt stöd ska följas upp.	Andel åtgärdsprogram där effekten följs upp. <i>(2007:i.u.)</i>	100 %	100 %	100 %	100 %
Barn med rätt till och vars föräld-rar önskar modersmålsstöd ska få detta.	Andel barn med rätt till och vars föräldrar önskar modersmålsstöd som får detta. <i>(2007: 64 %)</i>	85 %	90 %	95 %	95 %

Varje förskola ska redovisa åtgärder för att uppnå effektmålen. Det visas i kvalitetsredovisningen för 2009. Vid avvikelse beskriv åtgärd för 2010.

6 Åtagande inriktningsmål

Förskoleverksamheten åtar sig att erbjuda en god kvalitet inom ramen för givna ekonomiska resurser 2009. Verksamheten åtar sig att särskilt uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd samt barn med annat modersmål än svenska.

Förskoleverksamheten åtar sig att under 2009 sträva efter att

- få så hög andel 4 – 5 åringar som möjligt, som i barnenkäten svarar att det är roligt i förskolan. Anges i värden 4 – 5 på en fem-gradig skala. Då detta är första gången som alla 4 – 5 åringar ska svara på enkäten är det osäkert om en andel på 77 % kan nås. Däremot läggs grunden för plan 2010.
- höja andelen föräldrar, som i föräldraenkäten svarar att de känner till vad förskolan vill med sin verksamhet.

Förskoleverksamheten åtar sig att följa upp alla åtgärdsprogram inom den egna verksamheten. Inom de enskilda förskolorna ansvarar respektive förskolechef för att åtgärdsprogrammen följs upp. Förskoleverksamheten strävar efter att utveckla förmågan att bedöma effekterna av insatserna för att på sikt nå alla.

Förskoleverksamheten åtar sig att erbjuda och ge modersmålsstöd till barn i målgruppen enligt i effektmålet angiven definition.(se vidare nedan under punkt 8:3).

7 Uppdrag

7.1 Förskoleverksamhet för barn som placerats efter beslut av barnomsorgsadministrationen.

Tillhandahålla allmän förskola från och med höstterminen det år barnet fyller fyra år.

Definition/avgränsning

- Tillhandahålla förskoleverksamhet i enlighet med Skollagen, Läroplanen (Lpfö 98) och kommunala styrdokuments krav.
- Möta ett under året varierande behov av förskoleverksamhet genom att effektivt nyttja lokaler och övriga resurser inom ramen för åtagen kapacitet.
- Bedriva allmän förskola inom ramen för Skollagen kap 2 a 8 a§. Öppethållandet följer skolans terminer.
- UVB-förskola ska till Uppsala produktion teknik och service (UTS) barnomsorgsadministrationen (BOA) senast den 31 mars lämna uppgifter om platstillgången från och med augusti och senast den 1 oktober lämna uppgifter om lediga platser från och med januari.

- På de platser som ställs till förfogande den 1 augusti skall UVB ha beredskap för att ta emot nya barn från första dagen.
- Uppdragstagaren har öppet utifrån vårdnadshavarnas behov enligt Skollagen kap. 2 a § 6 inom ramen för ett öppethållande på 10 timmar per dag
- Uppdragstagaren ska, om förskoleverksamheten håller stängt p.g.a. semester, planeringsdagar eller liknande, erbjuda alternativ till de föräldrar som har behov av förskoleverksamhet för sitt barn.
- År 2009 ska UVB ta fram en modell för att observera barnens språkutveckling för att följa upp effekterna av förskolornas insatser.
- För vart och ett av de barn som respektive enhet tar emot, utöver det antal barn som är placerade den 15 oktober år 2008, utgår en extra ersättning på 1 400 kronor per månad från och med den dag då barnet är placerat på enheten. Detta gäller från och med 2009-01-01 till och med 2009-06-31 och inte om ny lokalkapacitet tas i anspråk.
- För vart och ett av de barn som respektive enhet tar emot från och med den 2 mars, utöver det antal barn som är placerade den 28 februari år 2009, utgår ytterligare en extra ersättning på 1 000 kronor per månad. Detta gäller till och med 2009-04-30 och inte om ny lokalkapacitet tas i anspråk.

Kvalitet

- Förskolan ska ge förutsättningar för trygghet, lärande, delaktighet och inflytande
- All förskoleverksamhet ska ha en långsiktig plan för att öka sin kapacitet att möta varje barns individuella behov.
- Skolverkets allmänna råd om barngruppsstorlek och personaltäthet ska vara vägledande för verksamheten.
- Förskoleverksamheten ska bidra till att alla barn får likvärdiga uppväxtvillkor, oavsett sociala -, ekonomiska - och andra särskilda förhållanden.
- Förskoleverksamheten ska informera om flexibel start i förskoleklass.
- Samverkan mellan förskola och förskoleklass ska ske för att underlätta övergången mellan de båda verksamheterna.
- Ett systematiskt arbete för att stödja barnens språkutveckling ska tillämpas på samtliga förskolor. Det självvärderingsinstrument för uppföljning av förskolornas främjande av barnens språkutveckling som utvecklas under 2008 syftar till detta. Instrumentet ägs av Uppsala produktion vård och bildning (UVB) och Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad (UAK) gemensamt och ska sedan kunna användas av samtliga förskolor (såväl kommunala som enskilda) i Uppsala kommun.
- Förskolan ska i dialog med föräldrar skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt.
- Samtliga föräldrar ska erbjudas utvecklingssamtal där personal och föräldrar har en dialog med syfte att skapa förutsättningar för att stärka barnets utveckling.

Åtagandet

- I åtagandet ska arbetssätt och åtgärder för att nå ovanstående kvalitet beskrivas.
- Åtagandet ska ange hur många platser som kan ställas till förfogande under året då efterfrågan är som störst.

ERSÄTTNING

Barn under 3 år, från 25 tim/vecka:	113 205 kr per barn och år
Barn under 3 år, från 15 tim/vecka till och med 25 tim/vecka:	79 551 kr per barn och år
Barn under 3 år, till och med 15 tim/vecka:	60 234 kr per barn och år
Barn över 3 år, från 25 tim/vecka:	71 879 kr per barn och år
Barn över 3 år, från 15 tim/vecka till och med 25 tim/vecka:	50 799 kr per barn och år
Barn över 3 år, till och med 15 tim/vecka:	38 100 kr per barn och år
Plats i allmän förskola till och med 15 tim/vecka, 525 timmar per år	33 686 kr per barn och år
Baspris i familjedaghem: Barn 1-5 år: enligt ovan.	

Om utbetalningsmånaden är januari-juli räknas alla barn som fyller 3 år under året som under tre år. Är utbetalningsmånaden augusti-december räknas de barn som fyllt 3 år innan 1:a augusti som över 3 år, övriga som fyller 3 år under året räknas som under tre år.

Bidrag utgår för vid varje tidpunkt gällande baspris och övrig ersättning för barn som är folkbokförda i Uppsala kommun och registrerade som placerade i kommunens gemensamma förskoleadministrativa system (Extens).

Ersättning utgår med 75 000 kronor per timme och år utöver 10 timmars öppethållande per dag. Ersättningen avser ett totalt utökat öppethållande för den kommunala förskoleverksamheten om sammanlagt max. 40 timmar per dag för alla enheter tillsammans under perioden januari till och med juni 2009. Innan den 1 april 2009 skall UAK ange vilka förskolor som skall ha förändrad vistelsetid i perioden juli till och med december 2009.

År 2009 ska UVB ta fram en modell för att observera barnens språkutveckling för att följa upp effekterna av förskolornas insatser. För detta utgår en ersättning på 1 111 tkr.

Ersättning utgår för etableringskostnader vid nyetablering. Ersättningen för första månadens produktion grundar sig på det antal barn som är inskrivna på den nyetablerade verksamheten den trettionde dagen efter att verksamheten startat.

Uppföljning/Utvärdering

Se punkt 9 Uppföljning sidan 10.

Det systematiska arbetet för att stödja barnens språkutveckling ska beskrivas med hjälp av ett gemensamt självvärderingsinstrument. Effekterna av förskolornas insatser ska följas upp genom en gemensam modell för observation av barnens språkutveckling.

Ledningen för UVB förskola ska redovisa sitt långsiktiga arbete för att öka förskolornas kapacitet att möta varje barns individuella behov generellt samt för särskilt stöd och modersmålsstöd.

7.2 Åtagande förskoleverksamhet för barn som placerats efter beslut av barnomsorgsadministrationen.**Tillhandahålla allmän förskola från och med höstterminen det år barnet fyller fyra år.**

Uppsala produktion Vård och bildnings förskoleverksamhet åtar sig uppdrag 7.1 med nedanstående förtydliganden av förutsättningar och åtaganden

Förtydligande av förutsättningar

Volymökning

Antal barn 2005-2009 i snitt per år:

År	2005	2006	2007	2008	2009
Förskola	5 439	5 842	6 240	6 527	6 758
Familjedaghem	536	524	485	437	437

Antalet barn ovan är en snittsiffra över året och antalet barn varierar under ett kalenderår. Skillnaden mellan maj och augusti kan vara mellan 770-1050 barn. På hösten ligger antalet barn något under kapacitetstaket och på våren ofta långt över kapacitetstaket, vilket kräver nya organisatoriska lösningar och en utökning av personalen.

Vård och bildnings förskoleverksamhet har år 2009 ökat med 1 220 barn från år 2005, vilket motsvarar 20,4 % volymökning.

Servicegraden uttryckt i procent

År	2005	2006	2007	2008	2009
Procent	82	84	86	88	??

Servicegraden är den andel av populationen 1 – 5 år som har förskoleplats. Den ökade servicegraden under perioden förklaras av minskad arbetslöshet.

Nyckeltal

Den ekonomiska utvecklingen i UVB-förskoleverksamhet innebär i barn/årsarbetare **exkl resurspersoner**

2005	2006	2007	2008	2009
6,0 barn/årsarb	5,9 barn/årsarb	6,4 barn/årsarb	6,5 barn/årsarb	6,5 barn/årsarb

Antal barn per årsarbetare enligt SCB:s definition.

Som årsarbetare räknas grundbemanning **inkl. resurspersoner.**

	2005	2006	2007	2008	2009	
SCB-statistik genomsnitt						
Sverige	5,2	5,1	5,2	?	?	Oktober
Uppsala	5,4	5,3	5,5	5,7	5,8	Oktober

Prognos   Uppdrag

0-resultat

Ökningen av antalet barn per årsarbetare från 2006 och framåt förklaras dels av att ökade hyreskostnader på grund av utbyggnaden inte kompenseras i grundtilldelningen i IVE, dels av att kostnadsökningen varit större än uppräkningsnivåerna.

Gruppstorlekarna år 2008 varierar i storlek med ett snitt på 16,8 barn per grupp och i snitt 2,8 årsarbetare per barngrupp inkl de förskolor som får strukturstöd. Generellt ligger antalet personal lägre. Skulle dimensioneringen följa Skolverkets rekommendationer om 15 barn och 3 pedagoger per barngrupp så innebär det ytterligare kostnad på 134 mkr.

Med färre vuxna och större barngrupper blir det svårare att anpassa och förändra verksamheten för att möta varje barns behov. Möjligheten att dela in barnen i mindre grupper minskar. Genom att barnen måste vistas i större grupp större delen av dagen innebär det att pedagogerna får mindre tid för varje barn och det blir svårare att se och möta varje barns behov.

Med en ökning från 5,9 barn/årsarb år 2006 till 6,5 barn/årsarb år 2009 är ändå strävan att bibehålla dagens kvalitet. Se tabeller ovan s 8.

7.1 Förtydligande av åtagandet

Vi åtar oss att bedriva förskoleverksamhet i följande lokaler utöver bilaga 3

Utbyggnad 2009

Januari Stenhagen	36 platser
Januari Von Bahr	36 platser
Mars 3 BUSSAR	60 platser
April Fyrisvallen	18 platser
<u>April Kullen</u>	<u>xx platser (beroende på behov)</u>
S:a	>140 platser

Kullens förskola ersätter Karlsro förskola och under tiden iordningställs Karlsro enligt de miljöanmärkningar som finns. Vid behov av platser kommer UVB att bedriva förskoleverksamhet på båda förskolorna.

UVB ställer 7 150 platser till förfogande i januari 2009 med en successiv ökning till 7 220 platser i mars 2009 exklusive utbyggnad enligt ovan.

En extra ersättning på 1 400 kr per barn och månad utgår för barn placerade efter den 15 okt 2008. Denna extra ersättning utgår under perioden 1 januari tom 31 juli 2009 utöver baspriset. För vart och ett av de barn som respektive enhet tar emot från och med den 2 mars, utöver det antal barn som är placerade den 28 februari år 2009 och exklusive utbyggnad enligt ovan, utgår ytterligare en extra ersättning på 1 000 kronor per månad. Detta gäller till och med 2009-04-30.

Förskoleverksamheten åtar sig att lämna uppgifter om platstillgången från och med augusti senast 31 mars samt lediga platser från och med januari den 1 oktober. Uppgift om lediga platser i januari kan enbart vara preliminära om de ekonomiska förutsättningarna inte är klara.

På de platser som ställs till förfogande den 1 augusti har förskoleverksamheten beredskap att ta emot barn från den första dagen. Verksamheten ska ersättas från första dagen då platsen ställts till förfogande, oavsett när platsen börjar nyttjas inom gällande 5-veckorsperiod enligt direktiv från UAK.

Vård och bildnings förskoleverksamhet åtar sig ett utökat öppethållande om sammanlagt maximalt 32 timmar per dag för alla enheter tillsammans inom ramen för 2,4 mkr kr, vilket motsvarar 75 000 kr per timme. UAK fattar beslut om vilka förskolor som ska ha öppet över 10 timmar per dag. I övrigt sker så långt möjligt anpassning av öppettider efter föräldrarnas behov inom ramen för 10-timmars öppethållande. Där det inte går hänvisas föräldrarna till närmast belägen förskola med längre öppethållande och ges förtur vid behov av byte.

Förskoleverksamheten ska ha rätt till omförhandling av ovan angivna ersättningsnivåer om förutsättningarna för uppdraget väsentligt förändras t e x om servicegraden minskar med mer än 1 %-enhet. Om överkapacitet bedöms kan Vård och bildning träda ur lokaler.

Allmän förskola bedrivs med en omfattning på minst 525 timmar om året under tre timmar per dag utan måltider och följer grundskolans läsårs- och lovtider. Den allmänna förskolan bedrivs i för- eller eftermiddagsgrupp utifrån lokala förutsättningar på varje förskola beroende på antal barn och vistelsetider. Den allmänna förskolan är en integrerad del i förskoleverksamhetens verksamhet och bedrivs i ordinarie förskolor och utgår ifrån läroplanens mål. Allmän förskola bedrivs även i familjedaghem.

De nationella, kommunala och lokala styrdokumenterna följs. Måluppfyllelse följs upp genom bl.a. årliga kvalitetsredovisningar.

Förskoleverksamheten arbetar med utveckling av en strategiskt kompetensutvecklingsplan med prioritet för att möta barn i behov av särskilt stöd och barn med annat modersmål än svenska.

Förskoleverksamheten strävar efter att bidra till barns likvärdiga uppväxtvillkor genom högre personaltäthet i vissa områden, vilket strukturstödet möjliggör.

Förskoleverksamheten åtar sig att lämna information om flexibel start i förskoleklass genom att hänvisa intresserade föräldrar till sakkunnig person i grundskolan.

Samverkan förskola – förskoleklass sker för att underlätta övergången. Särskilt uppmärksammas de barn som behöver särskilt stöd. Efter förälders/vårdnadshavares medgivande sker överföring av information mellan förskolans resursenhet och grundskolans resursteam.

Samtliga föräldrar erbjuds utvecklingssamtal där personal och föräldrar har en dialog med syfte att skapa förutsättningar för att stärka barnets utveckling.

Förskoleverksamheten åtar sig att mot angiven ersättning på 1 111 tkr ta fram en modell för att observera barnens språkutveckling för att följa upp effekterna av förskolornas insatser. Utprovning av modellen kommer att ske i början av år 2010. Det nya självvärderingsinstrumentet

för uppföljning av språkarbetet introduceras under år 2009 i den kommunala verksamheten. Medarbetarna behöver avsätta tid för att lära sig använda det. Utrymmet för att prova effektmodellen under år 2009 är därför begränsat.

7.2 Uppdrag Omsorg på obekvämt arbetstid

Definition/begränsning

Uppdraget omfattar omsorg utöver 7.1 och efter beslut av barnomsorgsadministrationen. Det innebär att UVB tar de praktiska besluten för varje lösning av förälders behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid inom sin verksamhet.

Kvalitet

Omsorg ska tillhandahållas i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier.

Åtagandet

I åtagandet ska anges hur ett öppethållande på obekvämt arbetstid tillgodoses efter beslut av barnomsorgsadministrationen.

Ersättning

Ersättning utgår med faktisk kostnad.

Uppföljning/Utvärdering

UVB förskola redovisar senast 1 november 2009 hur behovet av omsorg på obekvämt tid har tillgodosetts till och med den 30 september innevarande år.

7.2 Åtagande omsorg på obekvämt arbetstid

Förskoleverksamheten åtar sig att anordna ett öppethållande på obekvämt arbetstid med olika lösningar efter familjers behov. Den vanligaste lösningen är att vi erbjuder plats i familjedaghem eller att vi anställer medarbetare som tar hand om barnet i barnets hem. I områdena Almunge, Funbo och Länna är det i jämförelse med andra områden fler barn som har behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid. Lösningen är att Lillgårdets förskola i Almunge tar emot barn vars föräldrar behöver få omsorg på kvällar, nätter och helger och bor i dessa områden.

Barnomsorgen under kvällar, nätter och helger innehåller tillsyn, sömn, lek inne eller ute samt olika måltider såsom frukost, lunch, mellanmål och middag. Barnens vistelsetider ligger till grund för de scheman som upprättas på obekvämt arbetstid och barnen erhåller förskoleverksamhet vid olika förskolor dagtid utöver denna omsorgsform.

Ersättning

Ersättning utgår med faktisk kostnad.

Faktisk kostnad per oktober 2008 för omsorgen på obekvämlig arbetstid för 11 förskolebarn är 1,8 milj kr.

Uppföljning/Utvärdering

Redovisning sker enligt uppdraget.

7.3. Uppdrag Jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslångt lärande (strukturersättning)

Definition/avgränsning

Förskolorna får en särskilt tilldelad strukturersättning, utifrån den socioekonomiska struktur som barngruppen har. Ersättningen ger möjlighet att åstadkomma mer jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslångt lärande för alla barn. UVB har rätt att omfördela strukturersättningen mellan enheterna.

Kvalitet

Att sträva efter att åstadkomma mer jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslångt lärande för alla barn oavsett barnens socioekonomiska bakgrund.

Åtagandet

I åtagandet ska en eventuell omfördelning av strukturersättningen redovisas och motiveras.

Ersättning

Fördelat per enhet enligt bilaga 2. (Bedöms till ca 32 000 tkr)

Uppföljning/Utvärdering

Se punkt 9 Uppföljning sidan 10.

I kvalitetsredovisningen ska särskilt redovisas hur respektive enhet har använt sin strukturersättning och bedömning av vilken effekt som uppnåtts för barnen.

7.3 Åtagande Jämlika och likvärdiga förutsättningar för livslångt lärande (strukturersättning)

Förskoleverksamheten åtar sig uppdraget. Strukturersättningen omfördelas utifrån de av oss kända ändrade förhållanden i enlighet med de faktorer som styr tilldelningen. Omfördelningen redovisas och motiveras till UAK.

Uppföljning/Utvärdering

I kvalitetsredovisningen redovisas hur varje enhet har använt sin strukturersättning samt en bedömning av effekterna.

7.4 Uppdrag öppen förskola/tidigt stöd

Definition/avgränsning

Öppen förskola skall bedrivas i den omfattning den bedrevs under år 2008.

Den öppna förskolan skall ge ett tidigt stöd till barn 0 – 5 år och deras familjer genom en fortsatt utveckling av det familjecentrerade arbete i samverkan med förebyggande socialtjänst och Landstingets allmänna barnhälsovård.

Kvalitet

Tidigt nå föräldrar som behöver stöd i sin föräldraroll.

Åtagandet

I åtagandet ska särskilt redovisas de åtgärder för utveckling som beskrivits i kvalitetsredovisningen.

Ersättning

Uppdraget ersätts med 8 335 tkr per år och fördelas centralt till UVB med en tolfedel varje månad.

Uppföljning/Utvärdering

Se punkt 9 Uppföljning sidan 10.

Aktuell statistik enligt samverkansavtalet ska rapporteras till BUN för perioden oktober till och med mars senast den 15 april, för perioden april till och med september senast den 15 oktober.

7.4 Åtagande öppen förskola/tidigt stöd

Förskoleverksamheten åtar sig uppdraget.

Omfattningen år 2008 innebär att öppen förskoleverksamhet bedrivs i de bostadsområden som landsting och kommun gemensamt prioriterat i samverkansavtalet. Om antalet besökare är fler än de anvisade lokalerna tillåter prioriteras boende i bostadsområdet.

Givna ramar innebär ca 1,5 årsarbetare och maximalt 18 timmars allmänt öppethållande per vecka per öppen förskola.

Från och med år 2008 är verksamheten samorganiserad under en chef.

Samverkan mellan öppen förskola och råd och stöd samt landstingets verksamheter fortsätter att utvecklas inom ramen för det familjecentrerade arbetet. Ett förbättrat och nära samarbete ger ökade möjligheter att nå familjer med invandrarbakgrund och familjer med behov av ökat stöd.

Besöksstatistik rapporteras per öppen förskola per den 15 april och i samband med SCB-statistiken den 15 oktober. Uppföljning i övrigt enligt samverkansavtalet lämnas i samband med årlig kvalitetsredovisning 31 januari.

7.5 Uppdrag lokaler

Definition/begränsning

BUN anvisar lokaler och uppdrar åt UVB-förskola att bedriva förskoleverksamhet i anvisade lokaler. Anvisade lokaler redovisas i bilaga 3.

Kvalitet

Lokalerna ska uppfylla lagstadgade krav.

Ersättning

Ersättning utgår per enhet för faktisk hyra.

7. Åtagande lokaler

Vård och bildnings förskoleverksamhet åtar sig att bedriva förskoleverksamhet i ändamålsenliga och friska lokaler enligt bilaga 3 samt 186 nya platser fördelade på följande förskolor; Von Bahr, Stenhagen, Förskolebussar, Fyrisvallen samt Kullen.

7.6 Uppdrag datastöd Definition/avgränsning

Inom ramen för kommunens datastöd Extens-förskola ska uppgifter om personal och avdelningar finnas tillgängliga för UAK.

Kvalitet

Uppgifterna ska ge underlag för månatlig redovisning avseende personaltäthet och gruppstorlekar till BUN.

Åtagande

I åtagandet ska särskilt beskrivas hur och när efterfrågade rapporter redovisas.

Uppföljning/Utvärdering

Uppföljning sker i samband med att UAK tar i anspråk efterfrågade uppgifter.

7.6 Åtagande datastöd

Uppgifter redovisas per den 15 april och i samband med SCB-statistiken den 15 oktober. De uppgifter som SCB efterfrågar redovisas.

Från och med hösten 2009 ska uppgifter om barnantal och personal finnas tillgängliga i Beslutsstöd, som är ett nytt system där uppgifter från ekonomisystem, Extens och lönesystem samkörs.

8 Uppdrag som avser både kommunala och enskilda förskolor

8.1 Uppdragstagaren ska administrera verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för lärarstuderande inom förskolan.

8.1 Åtagande att administrera verksamhetsförlagd utbildning för lärarstuderande inom förskolan

Förskoleverksamheten åtar sig uppdraget i enlighet med avtalet rörande VFU mellan Uppsala Kommun Vård och bildning och Uppsala Universitet.

8.2 Uppdrag förskoleverksamhet för barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling

Definition/avgränsning

Alla barn i behov av särskilt stöd ska ges det stöd i sin utveckling som skollagen anger i 2 a kap 9 §.

Förskoleverksamheten ska tidigt uppmärksamma dessa barn. Insatser ska göras tidigt för att förekomma behovet av särskilt stöd i ett senare skede.

UVB-förskola ansvarar för att utreda behov av insatser samt att fördela resurser efter beslut enligt delegation oavsett huvudman.

Kvalitet

Att sträva efter mer likvärdiga förutsättningar för trygghet och livslångt lärande för barn med behov av särskilt stöd. Stödet skall utformas med hänsyn till barnets egna behov och förutsättningar.

Åtagandet

I åtagandet ska särskilt beskrivas tillvägagångssättet för att tidigt uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd inom verksamheten.

Ersättning

Ersättning utgår med 60 000 tkr per år och fördelas centralt till UVB med en tolfedel varje månad.

Uppföljning/Utvärdering

Se punkt 9 Uppföljning sidan 10.

8.2 Åtagande för barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling

Volymer

Antal barn som beviljats ekonomiskt bidrag till stödinsats

	Kommunala	Enskilda	Totalt
2006	252 (varav 64 på resursavdelning) - 4 % av placerade barn	Ingen uppgift	
2007	261 (varav 58 på resursavdelning) - 3,9 % av placerade barn	31	292
2008	290 (varav 74 på resursavdelning) - 4,2 % av placerade barn	40	330

Resursavdelning är en liten grupp på ca 14 barn, varav 4 – 5 barn har behov av särskilt stöd. Personaltätheten är högre, kring 4 årsarbetare mot normalt 2,5 – 2, 8 årsarbetare. Kompetensen att tillgodose barnens behov är också generellt sett högre, genom fortbildningsinsatser och kontinuitet i personalgruppen.

Kostnader

	Kommunala	Enskilda	Resursenheten
2006	41 128 000 = 163 206 kr/barn	5 891 790,00	5 479 000
2007	38 758 000 = 148 498 kr/barn	5 773 740,00 = 186 250 kr/barn	5 748 000
2008	40 432 000 = 139 421 kr/barn	6 204 000,00 = 155 100 kr/barn	6 293 000

Utöver dessa tillkommer kostnader för resursavdelningar, drygt 2,6 milj kr år 2008.

I tabellen redovisade kostnader är det bidrag som förskolorna får av centralt avsatta medel. Förskolorna måste för att klara stödbehovet för vissa barn även bidra med egna medel, beräknas bli drygt 3 milj kr år 2008.

Resursenheten ger råd, stöd, handledning och fortbildning till förskolechefer och medarbetare. Specialpedagoger och psykologer ger stöd i arbetet med kartläggning av barnens behov samt medverkar vid upprättande och uppföljning av åtgärdsprogram.

8.2 Åtagande

Vård och bildnings förskoleverksamhet åtar sig att utreda behov av insatser samt att fördela resurser efter beslut.

Kommunal regi

För den egna verksamheten åtar sig förskoleverksamheten uppdraget i enlighet med definition/avgränsning.

När vårdnadshavare, vid ansökan om förskoleplats till barnomsorgsadministrationen, angivit behov av särskilda insatser för sitt barn, kan en kartläggning av barnets specifika behov göras av specialpedagog från Vård och bildning.

Förskolechefen på respektive förskola har ansvar för att verksamheten möter varje enskilt barn utifrån barnets behov och förutsättningar.

Efter barnets placering i förskola ska pedagogerna tidigt uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd och utveckla arbetssätt och utforma insatser som stödjer barnets utveckling och lärande. Barnets behov uppmärksammas tidigt genom inskolningssamtalen och uppföljande samtal med vårdnadshavaren samt pedagogernas observationer av alla barn i olika vardagssituationer. När man uppmärksammar behov av särskilda insatser för ett barn finns riktlinjer för kartläggning av barnens behov och förutsättningar. För varje barn i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas i samverkan med barnets vårdnadshavare. Ansvarig för att åtgärdsprogram upprättas är förskolechef. Förskolechef är även ansvarig för att dokumenterade uppföljningsmöten genomförs tillsammans med föräldrar och eventuella samarbetspartners. Förskolechef och pedagoger får råd, stöd och handledning av resursenhetens specialpedagoger och psykologer.

Inför barnets övergång från förskola till förskoleklass är förskolechefen ansvarig för att information överförs till rektor. Information ges utifrån föräldrars medgivande.

Under 2009 avser vi att bedriva utvecklingsarbete inom området. Målet och syfte är att utveckla kvaliteten i stödet till förskolechefer och pedagoger utifrån barns olika behov och förutsättningar. Ett påbörjat arbete är en kartläggning av stödet till barn med hörselskada, där vi också utvecklar pedagogernas kompetens och vidgar kontaktnätet med landstinget och föräldraföreningen för döva och hörselskadade barn.

Enskild regi

Förskoleverksamheten åtar sig att fördela det ekonomiska bidraget till barn i behov av särskilt stöd i enskilt drivna förskolor.

Förskoleverksamhetens möjligheter att tidigt uppmärksamma barn för att förekomma behov av särskilt stöd i ett senare skede är begränsade. De enskilda förskolorna väljer själv sina arbetssätt, hur de följer upp verksamheten och vilken utbildningsnivå eller kompetens deras personal ska ha.

Efter ansökan om ekonomiskt bistånd från den enskilda förskolans chef görs en utredning av förskolans förutsättningar för att tillgodose barnets behov. Utredningen innefattar ett samtal med den enskilda förskolans chef angående de ekonomiska förutsättningarna, föräldrainsatser, lokaler, gruppstorlek och personaltäthet. Dessutom ingår ett samtal med arbetslaget angående det enskilda barnets behov. Vid ett uttalat behov från förskolan kan en kortare handledning till arbetslaget genomföras. Förskolans chef ansvarar för att åtgärdsprogram upprättas och följs upp.

Uppföljning/Utvärdering

Verksamheten följs upp enligt p 9.

8.3 Uppdrag modersmålsstöd Definition/avgränsning

Enligt läroplanen ska förskolan medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål. Förskolan ska sträva efter att varje barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. (Lpfö 98)

Barn med andra modersmål än svenska ska ges möjligheter att utveckla sina kunskaper och sitt lärande med hjälp av flera olika verktyg, varav modersmålet är ett. (Övergripande uppdrag 2007 – 2010 enligt avtal mellan BUN, UAN och NVB).

Uppdraget gäller alla barn inom såväl den egna som den enskilda produktionen. Beträffande den enskilda produktionen gäller uppdraget att tillhandahålla och administrera modersmålsstödet.

Kvalitet

Samtliga barn inom målgruppen ska erbjudas det stöd som garanterar en gynnsam identitetsutveckling, såväl emotionellt- som språkligt. Modersmålsstöd ska erbjudas kontinuerligt över året.

Åtagande

I åtagandet ska särskilt beskrivas det systematiska arbetet för att stödja barnens språkutveckling.

Ersättning:

Uppdraget ersätts med 13 583 tkr per år och fördelas centralt till UVB med en tolfedel varje månad.

Uppföljning/Utvärdering

Se punkt 9 Uppföljning sidan 10.

Beträffande den enskilda produktionen ska UVB även redovisa för hur många barn behov av modersmålsstöd som har anmälts till UVB och hur många barn som har fått detta samt övrig relevant statistik.

8.3 Åtagande modersmålsstöd**Målgrupp**

Barn där andra modersmål än svenska fungerar som umgängesspråk i hemmet. Det är föräldrars uttalade önskemål och det enskilda barnets behov av modersmålsstöd som är avgörande för den insats som barnet erbjuds.

Barn som har samiska, finska, meänkieli, romani, chib eller jiddisch som modersmål erbjuds modersmålsstöd även om språket inte är barnets dagliga umgängesspråk i hemmet.

Volymer

Modersmålsstöd erbjuds i 29 olika språk.

Antal barn som får modersmålsstöd

	Kommunala	Enskilda	Totalt
2006	892	153	1045
2007	767	176	943
20081021	1102	174	1276

Antal barn			
Antal som har annat modersmål (20081021)	1525	345	1870
Antal som <u>önskar</u> modersmålsstöd	1351	299	1650
Antal som <u>får</u> modersmålsstöd	1102	174	1276

Drygt 77 % av målgruppen får i oktober 2008 modersmålsstöd. Av dessa får 10 barn eller 0,78 % stöd av flerspråkig personal på förskolan, en arbetsform som är under utveckling. Allt fler barn får modersmålsstöd, vilket medfört att tiden per barn har minskat jämfört med tidigare år.

Alla som önskar får inte modersmålsstöd. Orsaker kan vara rekryteringsvårighet i aktuellt språk, att barnet inte kan tala eller förstå önskat modersmål, föräldern tackar nej på grund av att föräldrarna inte kan hämta eller lämna på angiven förskola i gästbarnssystemet (se nedan) eller annan erbjuden gruppverksamhet.

8.3 Åtagande

Förskoleverksamheten åtar sig att erbjuda och ge modersmålsstöd till målgruppen. Kontinuitet för barnen eftersträvas.

Modersmålsstödet erbjuds idag i huvudsak via modersmålspedagog, i grupp eller enskilt, på förskolan eller som gäst på närliggande förskola. Gruppverksamhet erbjuds på Storgatan.

Modersmålspedagogerna har fått utbildning i språkutvecklande arbetssätt, som används både för att utveckla modersmålet och det svenska språket

De ekonomiska förutsättningarna år 2009 räcker till 0,5 timmar modersmålsstöd via modersmålspedagog per barn och vecka. Det begränsar möjligheten att organisera modersmålsstödet i de språk där barnen finns spridda på många olika förskolor med långa avstånd emellan.

Kommunal regi

Ett systematiskt arbete för att stödja barnens språkutveckling tillämpas enligt språkutvecklande arbetssätt. Arbetssättet gynnar alla barns språkutveckling genom att det utgår från hur barn generellt tillägnar sig språk men särskilt tvåspråkiga barn. Modersmålspedagogerna har fått

samma utbildning i arbetssättet som förskolepedagogerna och tillämpar det på samma sätt. Arbetssättet kan sammanfattas i fem språkpedagogiska principer: ge barnet språkutrymme, innehållet i språket, språkets mångsidighet, begriplighet och språknivå.

Modersmålsstödet integreras i förskolans språkarbete. Under år 2008 har vi arbetat med att förtydliga att förskolechefen har ansvar för det sammanlagda modersmålsstöd som kan erbjudas på förskolan och för att fördela stödet efter barnens behov. Modersmålsenhetens roll är att inventera hela målgruppen och det totala behovet av stöd via modersmålspedagog samt att administrera fördelningen av modersmålspedagogernas tid. I de språk, som har många barn i målgruppen, fördelas tiden till varje förskoleområde som sedan fördelar tiden mellan barnen. Tiden för de språk, som har enstaka eller få barn i målgruppen, fördelas av modersmålsenheten i samråd med förskolorna.

År 2008 räcker ekonomin till 0,5 timme per barn och vecka. Det är ett nyckeltal som sedan ska omvandlas till timmar per språk och förskoleområde. Fördelningen av tiden till barnen utifrån behov måste sedan ske i samverkan mellan förskolepedagoger och modersmålspedagoger under ledning av förskolechefen.

Syftet med det påbörjade utvecklingsarbetet är att flytta fokus från modersmålsenheten, som den enhet som tar hand om modersmålsstödet, till att det är förskolan som tar ansvar för att tillgodose alla barns behov, så även av modersmålsstöd. I det ingår att hitta nya former för modersmålsstödet bl a med hjälp av flerspråkig personal på förskolan, som pratar med barnet i vardagen på modersmålet, läser böcker på modersmålet mm, och ett utvidgat samarbete med grundskolan, exempelvis att elever kan komma till förskolan och läsa böcker, berätta, delta i aktiviteter. Utvecklingsarbetet ovan är ett långsiktigt arbete som fortsätter under år 2009.

Enskild regi

Modersmålsstödet administreras av modersmålsenheten och erbjuds i form av att modersmålspedagog kommer till förskolan eller att barnet deltar i centralt erbjuden gruppverksamhet alternativt att barnet får stödet genom att bli gästbarn på närliggande förskola.

Uppföljning/Utvärdering

Uppföljning och utvärdering görs enligt uppdraget.

9 Uppdrag uppföljning

För samtliga uppdrag gäller att respektive enhet inom UVB-förskola senast den 1 november 2009 ska lämna sin kvalitetsredovisning till UAK för verksamhetsåret 2008 - 2009.

Senast den 26 januari år 2010 ska UVB-förskolas ledning lämna analys och förbättringsåtgärder utifrån enheternas kvalitetsredovisningar till UAK.

Resultat utifrån effektmålen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Som ett komplement till kvalitetsredovisningen ska chefen för respektive enhet besvara en enkät från UAK.

En barnenkät genomförs årligen som alla fyra- och femåringar får besvara. Resultaten sammanställs för varje förskola.

Föräldraenkät genomförs vartannat år, närmast november 2009.

UVB ska samverka med UAK för att ge en översiktlig bild av hur resurserna för särskilt stöd används. Underlag ska vara UVB:s statistik om hur resurser för särskilt stöd används.

9 Åtagande uppföljning

Förskoleverksamheten åtar sig att lämna enheternas kvalitetsredovisningar samt resultat utifrån effektmålen enligt uppdraget.

Förskoleverksamheten åtar sig att följa upp resultatet av såväl barnenkät som föräldraenkät genom dialog med barn och föräldrar samt vidta utvecklingsåtgärder utifrån resultaten.

Översiktlig bild av hur resurserna för särskilt stöd används redovisas. Efterfrågade uppgifter redovisas per den 15 april och i samband med SCB-statistiken den 15 oktober. Vi redovisar sådana uppgifter som SCB efterfrågar.

10 Uppdrag redovisning av åtagandet för 2009 – 2012

Redovisning av åtagandet ska ske senast 28 september 2008.

10 Åtagande redovisning av åtagandet för 2009-2012

Redovisning av åtagandet sker efter avslutad dialog mellan förskoleverksamheten och UAK.

